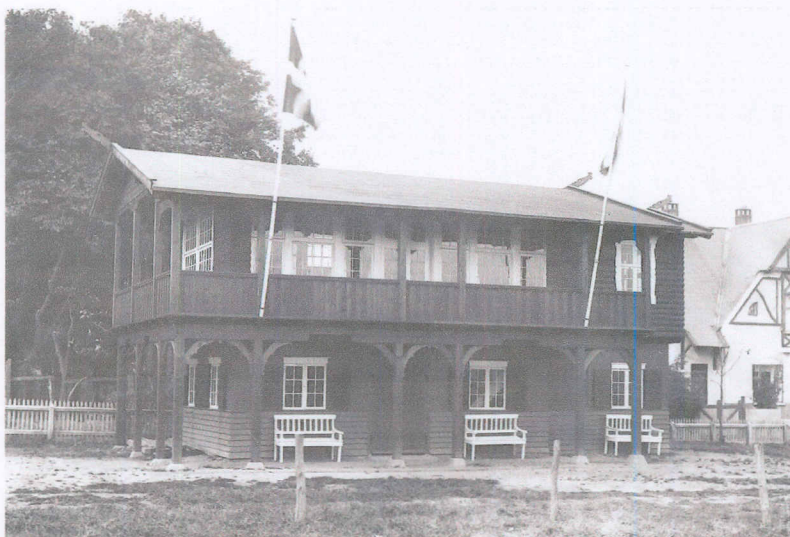

Skive Atletik- og Motionsklubs klubhus.
Opført i 1908 og tegnet af arkitekt Erik V. Lind & H. Toft Hansen.
Flyttet til Skive Stadion, Engvej 19, i 1944.

Klubhuset i Grønnegade 1919.

Fredningsforslaget omfatter: Klubhuset.

Foreslagsstiller: Foreningen for by- og landskabskultur i Skive Kommune i samarbejde med By og Land, Landsforeningen for Byggnings- og Landskabskultur.

Begrundelse for fredningsforslaget:

Skive Atletik- og Motionsklubs røde klubhus er en del af Skive Stadion. Det træbyggede klubhus indgår som et naturligt element i en arkitektonisk sammenhæng af grønne flader, der ligger smukt ned til Skive Å.

Klubhuset fremstår som en rødmalet to-etages træbygning. Flere byggefaser lader sig aflæse i den dynamiske bygningskrop og giver klubhuset et enestående karakterfuldt udtryk. Qua en stor materiale- og farvemæssig homogenitet opleves bygningen imidlertid meget helstøbt. Klubhusets høje arkitektoniske bearbejdningsgrad ses i de smukke stoflige vægge med varierede brædebeklædninger. Facaderne er yderligere afvekslet v.h.a. profilerede brædder, svungne indfatninger og vandbrædder. Imponerende håndsmedede beslag og dekorative træskærerarbejder vidner om klubhusets store affektionsværdi for klubmedlemmerne.

Det røde klubhus er et unikt vidnesbyrd om den epoke i den danske bygningskultur, hvor træarkitekturen havde en opblomstring. Klubhuset har stor kulturhistorisk fortællerværdi på byhistorisk niveau og formidler en 100 år lang fortælling om Skives initiativrige idrætsliv. Det røde klubhus har en stærk forankring til stedet og venerationen for bygningen vidner om dens store symbol- og identitetsværdi. Endvidere er klubhuset angivet med høj bevaringsværdi i Skive Kommuneatlas.

Det næsten 100 år gamle klubhus fremtræder i det ydre med forbløffende høj originalitet og de smukke stemningsfulde træklædte interiører kan stadig opleves. Det røde klubhus er altså et ualmindeligt velbevaret eksempel på en arkitekttegnet træbygning med en bred kulturhistorisk betydning. Derfor bør det røde klubhus på Skive Stadion sikres gennem en fredning.

Baggrund:

Fredningsforslaget fremsendes efter opfordring fra lokalforeningen i Skive, der frygter en nedrivning af bygningen eller en flytning/rekonstruktion, der vil indebære meget væsentlige ændringer i såvel udseende som funktion.

Indholdsfortegnelse:

Beskrivelse	s. 2
Vedligeholdelsesstand	s. 7
Bygningshistorie	s. 8
Planforhold	s. 9
Kommuneatlas	s. 9
Identifikation	s. 9
Bilag	

Fotografier og projekttegninger

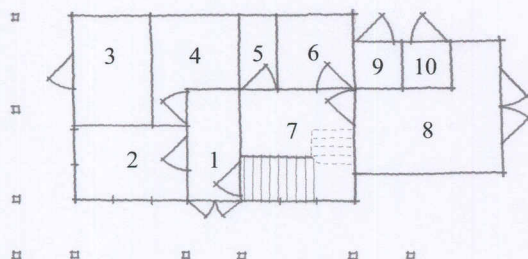
Beskrivelse:

Kilder

Skov- og Naturstyrelsen: Skuret, Bygningskulturens Dag 2000.

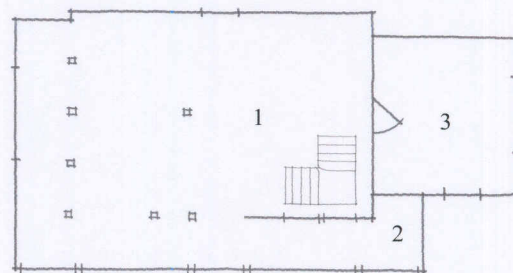
Skive Byhistoriske Arkiv har bidraget med historisk tegningsmateriale og fotografier.

Hovedform

2004 - Underetage - 1: 200

- 1 : Forstue
- 2 : Omklædningsrum
- 3 : Depot
- 4 : Toiletter
- 5 : WC
- 6 : Pissoir
- 7 : Gang
- 8 : Redskabsrum
- 9 & 10 : Pumperum

2004 - Overetage - 1: 200

- 1 : Klublokale
- 2 : Interimistisk køkken
- 3 : Bestyrelseslokale

Klubhuset fremtræder som en træbygning i to etager med en udkraget overetage. Mod nordvest og nordøst er der en "loggia" under den stolpebårne og nu lukkede altangang. Bygningens langstrakte form er forstærket ved udvidelsen med en smal velproportioneret tilbygning mod nordøst. Taget har en lethed med sin lave rejsning og det store tagudhæng. De to arkitekters arbejde tegner sig i forskellen på etagerne: Den nederste del fremtræder med en elegance og stramhed, der står i kontrast til den øverste etages mere tunge udtryk. Bygningen fremtræder således idag med en levende og sammensat bygningskrop.

Klubhusets hovedkonstruktion er bindingsværk. I underetagens nordøstre del (1908-klubhusets oprindelige udstrækning på 5 x 7½ meter) og i hele overetagen er bindingsværksvæggen beklædt med en ydre og en indre bræddebeklædning. Underetagens sydvestre del (redskabsrummet) har en enkel åbenstående bindingsværkskonstruktion. Taget bæres af en spær-åse-konstruktion og er beklædt med tagpap. Klubhusets træbeklædning er malet i engelsk rød. Vinduer, indfatninger og skodder er fremhævet med en hvid bemaling.

Stadiongrunden er afgrænset af Engvej (mod øst), jernbanen (mod nord og vest), Hede Nielsens store tømmerlader og Skive Å (mod syd). Klubhuset befinder sig i grundens sydlige del og orinterer sig mod træningsbanerne.

Ydre detaljer

Klubhuset er rejst på støbte sortmalede fundamenter. Ved indgangene er der enkle støbte trapper.

Underetagen er fra 15 cm over terræn og til vindueshøjde beklædt med vandrette klinklagte brædder, der giver en slags "sokkel-effekt". Over et skråtstillet vandbrædt består beklædningen af lodrette stafbrædder. Et udkraget bjælkelag med profilerede bjælkeender formidler overgangen mellem under- og overetagen. Overetagen er beklædt med vandrette blokhushbrædder.

Klubhuset det fra vest.

Bæringen, af det der tidligere var en åben altangang, varetages af en solid tømmerkonstruktion. Den består af et system af stolper, skråbånd og dragere. Herpå hviler overetagens udkragede bjælkelag, hvis profilerede bjælkeender beskyttes af et skråtliggende vandbrædt.

I underetagen er der anvendt traditionelle sprosseopdelte 2-fagsvinduer med hver 6 ruder. Vinduerne har skodder med en åben ventileret listebeklædning og er øverst indfattet med et dekoreret og profileret brædt. På sydøstfacaden tegner et enkelt tophænglet vinduesbånd klubhusets vådrum. Overetagens "1918-vinduer" er sprosseopdelte korspostvinduer med henholdsvis 6 og 4 ruder. Sydøstfacadens et-fags-vindue har to ens rammer, der er sprosseopdelt i 12 ruder. Øvrige vinduer har rammer der varierer i størrelse med 9, 12 eller 15 ruder. Alle vinduerne har nederst et vandbrædt. I siderne er de forsynet med indfatninger af brædder med et enkelt svunget profil og øverst et enkelt profileret brædt.

Hovedparten af klubhusets døre er revledøre beklædt med stafbrædder. Hoveddøren adskiller sig ved at være en solid tofløjet dør opbygget som en rammekonstruktion. Skråt nedover dørfløjenes stafbrædder løber en dekorativ udskæring med klubhusets opførelsesår anno MCMIIIX (1908 ?). Beslag såsom båndhængsler og stabler er bevaret. Den to-fløjede dør til redskabsrummet er prydet med kunsthåndværks smedede hængsler a la bukkehornshængsler. En indfatning omkring døråbningen er udført i 1½" brædder og med samme type svunget profil, som ses ved overetagens vinduer. De enfløjede døre, til depotet og pumperummene, er enkle bræddedøre og har påboltede båndhængsler.

Det papdækkede saddeltag har en hældning på 20 grader. En nyere istandsættelse af taget har bl.a. betydet nyt tagpap og zinkinddækninger. Zinktagrenderne og -nedløbsrørene er ligeledes af nyere dato. I gavlene er tagkonstruktionens åse synlige og under tagets store udhæng ses en tætsiddende række kraftige spær af rundtømmer.

Klubhuset afspejler datidens gennemtænkte håndværksmæssige konstruktioner. Der benyttes både traditionelle tømmer- og boltsamlinger. Bevidstheden om konstruktiv træbeskyttelse afspejler sig i brugen af bl.a. dækbrædder, profilering af endetømmer, vandbrædder og vandnæser. Klubhusets facade har en smuk og varieret vekselvirkning mellem lodrette og vandrette flade, runde, klinklagte og profilerede brædebeklædninger. Hjørnesamlingerne er stødt sammen, hvilket bibringer bygningen et stramt præcist udtryk. Der skabes yderlig afveksling i facaden med profilerede indfatninger, dæk- og vandbrædder. Samlet giver de forskellige overfladekarakterer og detaljer en livfuld skyggevirkning på facaderne. Det er i høj grad detaljer som vindues- og dørindfatningerne, profilerede skråbånd, dekorative udskæringer og smedejernsarbejder, der giver klubhuset karakter. Det er netop i disse detaljer, at klubbens medlemmer har kunnet præge bygningen og give den sin særegne identitet.

Indre detaljer

Ind- og opgange.

Adgangen til klubhuset foregår ad enkle trapper. Hovedindgangen, der er orienteret ud imod boldbanerne, giver via en lille forstue adgang til underetagens omklædningsrum og toiletter. Fra forstuen får man ad en trappe adgang til overetagens store klublokale og et mindre bestyrelseslokale. I gavlen mod sydvest giver en stor to-fløjet dør adgang til redskabsrummet. Herfra er der forbindelse til en gang og to mindre rum med wc og pissoir. På klubhusets sydøst-

side, som vender ud mod vejen, er der direkte adgang til to pumperum (tidligere offentlige toiletter). På nordøst-siden er der bag et vindfang ligeledes direkte adgang til et lille depotrum.

Forstuen er hovedindgangen til klubhuset. Det smalle rum har et robust støbt gulv. Væggene fremstår bræddebeklædte og skillevæggenes konstruktive skelet er synligt. Både væggene og loftet er beklædt med stafprofilerede brædder og er hvidmalede.

Trappen til klublokalet er en enkel to-løbstrappe. Den står med grønmalede vanger, stødtrin og mæglere. Trinnene er beklædt med linoleum. De hvidmalede vægge, der omgiver trappen, er bræddeklædte og bibringer trappeforløbet en særlige fortættet atmosfære.

Rumdeling og vægbehandling.

En sammenligning med byggetegningerne fra 1918 viser at der er sket flere ændringer i rumdelingen. Grundlæggende kan hovedinddelingen dog stadig erkendes. Indretningen af et depotrum mod nordøst og blændingen af døre i underetagen har dog ændret bygningens funktionelle skema.

Under-etagens træskillevægge består af et system af stolper og løsholte udført i halvtømmer. Den ene side af dette tømmer-skelet er forsynet med en lodret beklædning af stafprofilerede brædder, mens den anden side står "åben". Den konstruktivt fortællende side er smukt proportioneret og tømmerstykkernes affasning, de profilerede hjørnelister og bræddernes stafprofil bibringer væggene et fint stofligt raffinement. Denne type skillevægge er synlige i forstuen, omklædningsrummet og trappegangen til overetagen. Dertil kommer flere rum hvor de oprindelige trævægge er bevaret bag påsømmede plader.

Den "tilbageværende" del af omklædningsrummet (se hosstående foto) opleves trods ombygningen som et velproportioneret rum. Interiøret er præget af en indbyrdes harmoni mellem den stolpe- og løsholt-opdelte bræddevæg, de småsprossede vinduer, træværkets profilering og de stafprofilerede bræddeløfter. Vinduesstørrelsen er nøje tilpasset rummets størrelse og den spinkle sprosseopdeling giver et blødt lysindfald. Rummets

træværk er bevaret med den oprindelige harmoniske farvesætning. Kombinationen af vægge, vinduer og loft i lys grønjord og bænke i engelsk rød danner et smukt samspil.

Overetagen har en vandret beklædning af 5½" blokusbrædder der bibringer rummene en enkelhed og tyngde. Bestyrelseslokalet opleves således som et ganske intimt træklædt interiør med fin harmoni mellem de indfattede vinduer og de rå vægge. Klublokalet opleves efter sammenlægningen med altangangen som ét stort åbent rum. Det lange vinduesparti mod nordvest skaber visuel forbindelse med træningsbanerne og giver rummet et smukt lysindfald.

Indvendigt træværk.

Overetagens vinduer har en indvendig indfatning, der præcist modsvarer den ydre indfatning.

Alle dørene er fyldingsdøre. Dørene til omklædningsrummet og toilettet er af enkle ramstykker delt op i tre fyldinger. Øverste fylding bærer en fin udskæring med henholdsvis foldboldspillere og hækkeløbere. Nederste fylding består af stafprofilerede brædder. Omkring dørene er der enkle affasede gerichter og øverst afluttes indfatningen af en profileret liste. Fyldingsdøren ind til bestyrelseslokalet har et karakteristisk spejl dekoreret med en geometrisk figur. Omkring døren er der en indfatning lig den som ses ved vinduerne.

Omgivelserne

Nedenfor det højdedrag hvor Skives ældste bebyggelse blev anlagt ligger Skive Stadion placeret på et tidligere engområde ned til Skive Å. Stadionet indgår med sine store opvisnings- og træningsbaner i et rekreativt område, der omfatter Skive Museum med museumspark og en offentlig legeplads. Stadionets store grønne flader indgår i en arkitektonisk sammenhæng med det flade engareal langs Skive Å. For at sikre sammenhængen mellem bykernen og disse offentlige grønne områder er der etableret et stisystem. Umiddelbart sydøst for klubhuset løber således en sti på toppen af de diger, der er anlagt langs med åen.

Grunden rummer tennisbaner, opvisningsbane, en ny stadionbygning med tribune og træningsbaner mod syd. Sydvest for klubhuset er der opført en lille saunabygning.

Adgangen til stadion ved klubhuset er blot én af tre stadionindgange. I lighed med de øvrige er indgangspartiet forsynet med granistens-murede piller og rigt detaljerede trælagere. En hæk definerer stadionsgrunden og umiddelbart sydøst for klubhuset er der anlagt en parkeringsplads.

Oprindelighed og ændringer

I og med at klubhuset er et resultat af flere byggefaser og tilmed er taget ned i forbindelse med en flytning, må begrebet oprindelighed bruges med forsigtighed. Studerer man imidlertid de historiske fotografier og facadeelementernes beskaffenhed må man sige, at klubhusets originalsubstans i forbavsende grad er bevaret. Dog savnes tagets smukke udskårne dragedekorationer.

Klubhusets ruminddeling fra 1918 er delvist bevaret. Idag er det muligt at opleve omklædningsrummet, som står med inventar og den oprindelige farvesætning intakt. Ligeledes må forstuen og overetagens lokaler fremhæves som værdifulde rum, da de fremstår med væsentlige arkitektoniske værdier intakt. Trods ændringerne i ruminddelingen er det smukke bræddeloft med synlige bjælker

og stafprofil-brædder bevaret i hele underetagen. I overetagen er bestyrelseslokalet bevaret med den oprindelige blokhusbrædde-beklædning og de karakteristiske indfatninger om de gamle korspostvinduer. De oprindelige brædegulve er bevaret under et lag linoleum.

Et ønske om forbedring af klublokalet har betydet at altangangen er inddraget i lokalet. Idag fremstår det som et stort rum. Et lille interimistisk køkken er indrettet mod nordvest kun adskilt af en halv væg.

For at leve op til skiftende tiders krav er der blevet indlagt vand og el. Bygningen opvarmes idag ved hjælp af elvarme. Af energisparende foranstaltninger er der foretaget isolering af overetagens lofter, som idag fremtræder med pladebeklædning. Klublokalets ydervægge er ligeledes beklædt med plader efter inddragelse af altangangen i klublokalet. Overetagens vinduer er desuden forsynet med forsatsrammer med enkelt glas.

I forbindelse med indretning af vådrum er der muret ½-stensvægge.

Vedligeholdelsesstand:

Klubhuset fremstår som en velkonstrueret og velbygget bygning. Brugen af kvalitetstømmer og en indsigtfuld konstruktion, kombineret med løbende vedligehold har betydet, at den næsten 100 år gamle bygning fremtræder forbløffende velbevaret.

De seneste års mangelfulde vedligehold afspejler sig bl.a. ved afskallede malingslag hvilket præger det umiddelbare indtryk af klubhuset. Men ved nærmere eftersyn fremtræder hovedkonstruktionen stabil og bræddebeklædningen er alt væsentlig uden nævneværdige skader. Ved udsatte hjørnesamlinger er bindingsværkets bærende stolper dog svækket som følge af manglende reparation af klimaskærmens brædder.

Tagværk og tagbeklædning fremtræder sundt og stabilt efter nyere istandsættelsesarbejder.

Klubhusets vinduer og skodder er fra bygningens opførelsestidspunkt. Vinduerne fremtræder uden nævneværdige skader og skodderne er stabiliseret med hjørnebeslag.

Bygningshistorie:

- 1908 Skive Idrætsklub bygger et klubhus som en mindre træbygning med saddeltag ved stadion i Grønnegade. Klubhuset er tegnet af arkitekt Erik V. Lind. Skive Idrætsklub etablerede selv det økonomiske grundlag for klubhus-projektet ved indsamlinger, bazarer og dilettantkomedier. Ligeledes var det klubbens medlemmer, der forestod det praktiske byggearbejde i deres fritid. Formodentlig har arkitektarbejdet bag projektet ligeledes været udført uden honorar.
- 1918 Klubhuset forlænges og forhøjes med yderligere en etage efter tegninger af arkitekt H. Toft Hansen.
- Omkring 1940 besluttet det at opføre aldersrenteboliger på stadiongrunden i Grønnegade. I årene 1941 – 1944 anlægger Skive Kommune derfor et nyt stadion ved Engvej som et statsstøttet beskæftigelsesprojekt.
- 1944 Klubhuset flyttes fra Grønnegade til det nye Skive Stadion på Engvej. Gamle medlemmer af Skive Idrætsklub fortæller om den minutøse nummerering af tømmerstykkerne forud for flytningen.
- 1950'erne Klublokalet på 1. sal udvides. Ydervæggen "flyttes ud" og den åbne altan lukkes med beklædningsbrædder og vinduer. En række bærende stolper i klublokalet viser den oprindelige ydervægs placering.
- 1990'erne (?) Klublokalet på 1. sal isoleres, hvorefter vægge og loft fremtræder med henholdsvis nye pladevægge og listeloft. Der tilføjes yderligere en bærende stolpe midt i lokalet.
- 2002 En ny stadionbygning opføres og herefter udebber træbygningens funktion som klubhus for Skive Atletik- og Motionsklub (en underafdeling af Skive Idrætsklub).

Arkitekten bag klubhuset i 1908 var Erik V. Lind (1875 - 1958), der havde etableret tegnestue i Skive i 1905. I Skive tegnede arkitekt Lind bl.a. markante ejendomme som "Børsen" (1904), Brogården og Adelgade 16. Erik V. Lind blev i årene 1910 - 1940 kendt som Danmarks førende mejeriarkitekt, hvor mejeriopgaverne tæller mere end 300 bygninger i Vest-, Midt- og Østjylland.

Arkitekten, som tegnede udvidelsen af klubhuset i 1918, var H. Toft Hansen (1888 – 1970) der samme år åbnede tegnestue i Skive. Han havde som tømrersvend været blandt de frivillige under opførelsen 10 år tidligere. Toft Hansen er i Skive arkitekten bag bl.a. "Nørrehus", "Topps Konditori", "Kosmoramabygningen" og "Skive Museum" (1942) beliggende umiddelbart nord-øst for Skive Stadion. Inspirationen til overetagen må være hentet i de norske laftebyggede tømmerhuse med lav rejsning og tørveklædte tagflader. Den norske dragestil træder tydeligt frem i gavlenes dekorative drageudskæringer/husbrande.

Planforhold:

Klubhuset ligger i byzone. Bygningen er omfattet af lokalplan nr. 88 og ligger i delområde 7. Lokalplanen anfører offentlige formål omkring grundens anvendelse, herunder skal områdets grønne karakter sikres. Langs Skive Å skal der etableres stier på toppen af åens omgivende diger. Stiforbindelserne er en del af sikringen af forbindelsen til bykernen.

Kommuneatlas:

I "Skive Kommuneatlas, Bevaringsværdier i byer og bygninger 1995" er klubhuset anført med høj bevaringsværdi.

Kommunens tekniske afdeling oplyser følgende værdier fra enkeltbygningsregistreringen:

Arkitektonisk værdi	3	Meget fornem bearbejdet træbygning med udkraget overetage.
Kulturhistorisk værdi	3	Klubhus m.v. til idrætspark.
Miljømæssig værdi	5	
Originalitet	3	Hele bygningen i alle detaljer er originalt.
Tilstand	6	Træbeklædning rådden en del steder.
Bevaringsværdi	3	

Identifikation:

Amt	Viborg
Kommune	Skive
Adresse	Engvej 19
Matr.nr.	1 bq Krabbesholm, Skive Jorder
BBR-nummer	02032-0

Andre oplysninger:

På trods af strenge restriktioner for at opføre bygninger i bynær fredet skov har Skive Kommune i oktober modtaget en dispensation fra Naturklagenævnet til at flytte klubhuset til Krabbesholm Skov. Man vurderer at nedtagningen og istandsættelsen vil omfatte flere nye materialer herunder formentlig et nyt tag. Bygningen skal tilpasses sin nye funktion som restaurant / udstillingsbygning / naturværested for børneinstitutioner.